

Podnikatelia požadujú rozšíriť platnosť infozákona aj na firmy ovládané štátom a samosprávou, očakávajú tiež prehľadnejšie informácie o verejnom obstarávaní a reálnom plnení zákaziek

Výsledky prieskumu medzi 73 podnikateľmi o využívaní zákona o slobodnom prístupe k informáciám, možnostiach jeho zlepšenia, ako aj možnostiach lepšieho informovania o verejnom obstarávaní

Autori: Peter Goliaš, Peter Kremský, Ján Kovalčík

jún 2017

Abstrakt:

Podnikatelia v prieskume o využívaní prístupu k verejným informáciám a možnostiach zlepšenia vyslovili výraznú nespokojnosť s nízkou prehľadnosťou a slabými možnosťami triedenia a vyhľadávania dát zverejňovaných verejným sektorom. Volajú po prehľadnejšom informovaní o verejných zákazkách – s prepojenými informáciami na jednom portáli od obstarávania až po reálne plnenie verejných zákaziek. Iba malá časť podnikateľov využíva infožiadosti, takmer všetci však pri svojom podnikaní používajú verejne dostupné informácie z verejného sektora.

Väčšina podnikateľov požaduje rozšíriť platnosť infozákona na firmy ovládané štátom a samosprávou, zjednotiť zverejňovanie zmlúv vrátane samospráv na jednom centrálnom registri a zrušiť výnimku, podľa ktorej Národná diaľničná spoločnosť nemusí zverejňovať zmluvy o výkupe pozemkov pod diaľnicami. Časť podnikateľov je skeptická k zlepšovaniu zverejňovania informácií, pokiaľ kauzy, ktoré sa vďaka tomu odhalia, nebudú riadne vyšetrené a vinníci potrestaní – „načo mi je informácia, že niekto kradne, keď štát zlodejov chráni“, povedal jeden z respondentov.

Prieskum medzi podnikateľmi realizovala Podnikateľská aliancia Slovenska (PAS) v spolupráci s inštitútom INEKO vďaka finančnej podpore Center for International Private Enterprise (CIPE).

Manažérske zhrnutie

Internetového anonymného prieskumu medzi podnikateľmi, ktorý vykonala Podnikateľská aliancia Slovenska v spolupráci s inštitútom INEKO, sa v dňoch 1. až 15. júna 2017 zúčastnilo 73 respondentov zo zhruba tisícky oslovených. Ide o podnikateľov, ktorí majú skúsenosti s využívaním zákona o poskytovaní informácií, prípadne s inými informáciami z verejných zdrojov, ktoré sa poskytujú na základe iných zákonov.

Najdôležitejšie zistenia:

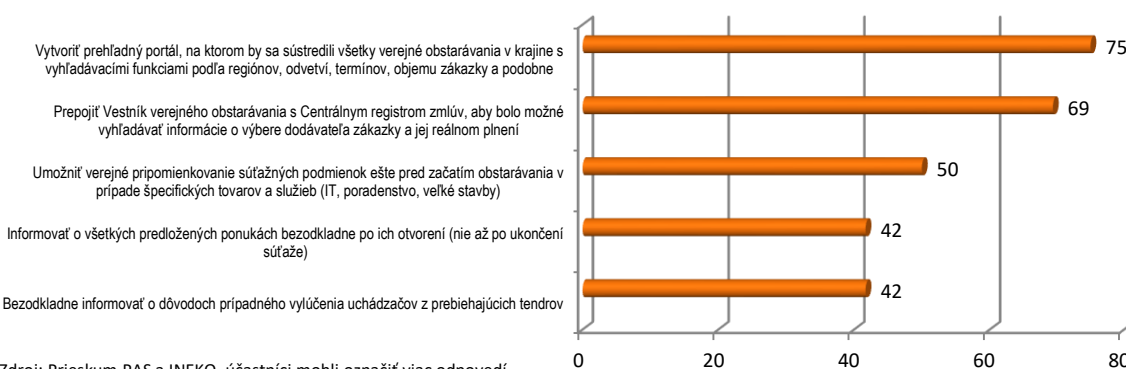
- Podnikatelia sa sťažujú, že sa síce zverejňuje veľa údajov, sú však neprehľadné (64 %) a často chýbajú práve tie najpotrebnejšie (59 % respondentov).
- Infozákon zlepšuje transparentnosť štátu (68 %) a pomáha podnikateľom nájsť údaje dôležité pre podnikanie (48 % respondentov).
- Pri zmenách v infozákone by pomohlo najmä rozšírenie povinností na celý verejný sektor vrátane štátnych a obecných firiem (77 %).
- Ďalšou žiadanou zmenou je sústredenie dát na jeden prehľadný portál (63 %), či zrušenie výnimky pre Národnú diaľničnú spoločnosť na nezverejňovanie zmlúv o kúpe pozemkov pod diaľnice (58 %).
- Podnikatelia volajú aj po prehľadnejších informáciách o verejných obstarávaníach, výberových konaniach a eurofondoch, ako aj zmluvách so štátom a samosprávami (okolo 50 %).

Zo zdrojov poskytujúcich verejné dáta sú medzi podnikateľmi najpoužívannejšie portály, ktoré sú privátne, prípadne vznikli zo súkromnej iniciatívy, ako orsr.sk, finstat.sk alebo foaf.sk. Často však používajú i crz.gov.sk, či portály štátnych inštitúcií. Nikto neuviedol využívanie vlajkovej lode digitalizácie štátnej správy na Slovensku – portál Slovensko.sk.

Výsledky prieskumu podporujú:

- Prenesenie čo najväčšieho objemu verejných dát do prostredia, kde sa automaticky zverejňujú, sú voľne dostupné a v užívateľsky priateľskom formáte.
- Tri štvrtiny účastníkov súhlasili, že by pomohlo „Vytvoriť prehľadný portál, na ktorom by sa sústredili všetky verejné obstarávania v krajine s vyhľadávacími funkciami podľa regiónov, odvetví, termínov, objemu zákazky a podobne.“
- Len o niečo menej, takmer 70 % účastníkov zvolilo aj možnosť „Prepojiť Vestník verejného obstarávania s Centrálnym registrom zmlúv, aby bolo možné vyhľadávať informácie o výbere dodávateľa zákazky a jej reálnom plnení.“

Čo by sa dalo zlepšiť v informovanosti o verejných zákazkách? (%)

Vyhodnotenie výsledkov prieskumu

Zmeny v zákone o slobodnom prístupe k informáciám

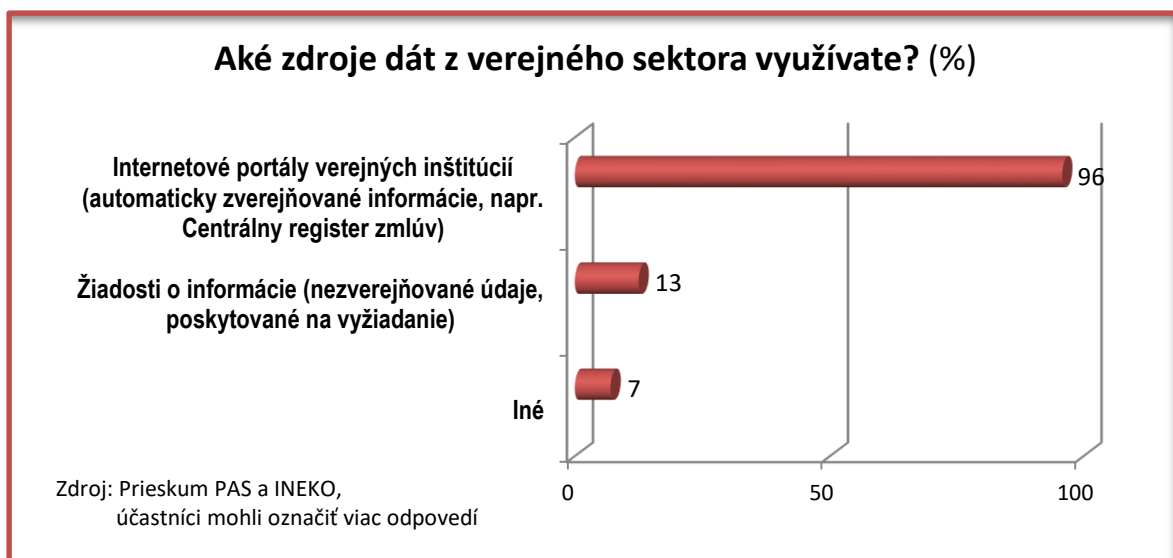
Ľahko dostupné a kvalitné informácie o činnosti verejných inštitúcií sú základným predpokladom otvoreného vládnutia. Ich dostupnosť upravuje na Slovensku od roku 2000 Zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám (infozákon) v znení viacnásobných novelizácií. Podľa neho štát, obce a nimi založené organizácie majú zverejňovať stanovené údaje o svojom fungovaní automaticky na internete a mnoho ďalších na vyžiadanie, teda na základe infožiadosti.

Jednotlivé inštitúcie však prístupujú k infožiadostiam rôzne - niektoré odpovedajú vzorne, iné sa sprístupneniu podstatných informácií vyhýbajú. V súčasnosti sa pripravuje ďalšia novela infozákona. Prístup občanov k informáciám sa má v niektorých oblastiach ešte rozšíriť, prípadne zjednodušiť. Zároveň sa má obmedziť riziko preťažovania úradníkov vybavovaním infožiadostí.

Mnohé z informácií, zverejňovaných verejným sektorom, sa týkajú aj podnikateľov. Cieľom tohto prieskumu bolo zistiť, nakoľko sú s dostupnosťou informácií z verejného sektora spokojní, ako tieto informácie využívajú pri svojom podnikaní a kde vidia najväčší priestor na zlepšenie. Názory podnikateľov tak aj vďaka tomuto prieskumu môžu pozitívne ovplyvniť tvorbu novely infozákona.

Nízke využitie infožiadostí

Účastníci prieskumu odpovedali najprv na otázku, aké zdroje dát z verejného sektora využívajú, pričom dostali dve možnosti – automaticky zverejňované a vyžiadané informácie. Takmer 96 percent opýtaných zvolilo možnosť „Internetové portály verejných inštitúcií (automaticky zverejňované informácie, napríklad Centrálny register zmlúv).“ Druhú možnosť, teda nezverejňované údaje, poskytované cez žiadosti o informácie, využíva iba 12,5 % opýtaných.

Výsledok hovorí o tom, že automaticky zverejňované informácie sú pre podnikateľov podstatne lepšie prístupné a podstatne viac využívané. Možno predpokladať, že žiadosti o informácie sú pre svoju administratívnu náročnosť, časový odklad odpovedí a neistý výsledok možnosťou, ktorú podnikatelia využívajú veľmi zriedkavo. Výsledok podporuje myšlienku prenesenia čo najväčšieho objemu verejných dát do prostredia, kde sa automaticky zverejňujú, sú voľne a užívateľsky priateľsky dostupné.

Neznáme Slovensko.sk

Na druhú, tentoraz otvorenú otázku „Ktoré zdroje informácií z verejného sektora najčastejšie využívate pri podnikaní?“ prišlo vyše 50 odpovedí. Možno k nej však priradiť aj niektoré z odpovedí na prvú otázku, ktoré zjavne patrili k druhej. Odpovede boli veľmi rôznorodé, ale vo väčšine z nich sa opakovali najobľúbenejšie portály, ktoré umožňujú prístup a vyhľadávanie vo verejných dátach.

Najviac používané zdroje informácií z verejného sektora	Menej používané zdroje informácií
Obchodný register	Register partnerov verejného sektora
Živnostenský register, register neziskových organizácií	Vestník verejného obstarávania, elektronické trhovisko
Centrálny register zmlúv	Obchodný vestník
Katastrálny portál	Portál finančnej správy
Portál Štatistického úradu SR	Portál Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní
	Stránky a portály obcí a miest
	Stránky a portály ministerstiev
	Databázy eurofondov
	Register exekúcií, notárske registre, register trestov
	Register účtovných závierok
	Register právnych predpisov
	Enviroportál
	Portál Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho systém evidencie voľných pracovných miest ISTP

Viacero účastníkov uviedlo, že sledujú súkromný portál finstat.sk ako miesto, kde možno nájsť súhrn informácií z viacerých verejných zdrojov informácií a vyhľadávať v nich. Zaujímavé zistenie je, že nikto z účastníkov nespomenul „výkladnú skriňu“ informatizácie verejnej správy v krajine, portál slovensko.sk, na ktorý sa v posledných rokoch minuli stovky miliónov eur.

Veľa neprehľadných dát

V tretej otázke sme sa respondentov pýtali na otvorenosť informácií verejného sektora. Dostali na výber z piatich výrokov, ktorými mohli vystihnúť stav otvorenosti na Slovensku. Mohli zvoliť viacero týchto výrokov, prípadne pridať aj vlastný komentár.

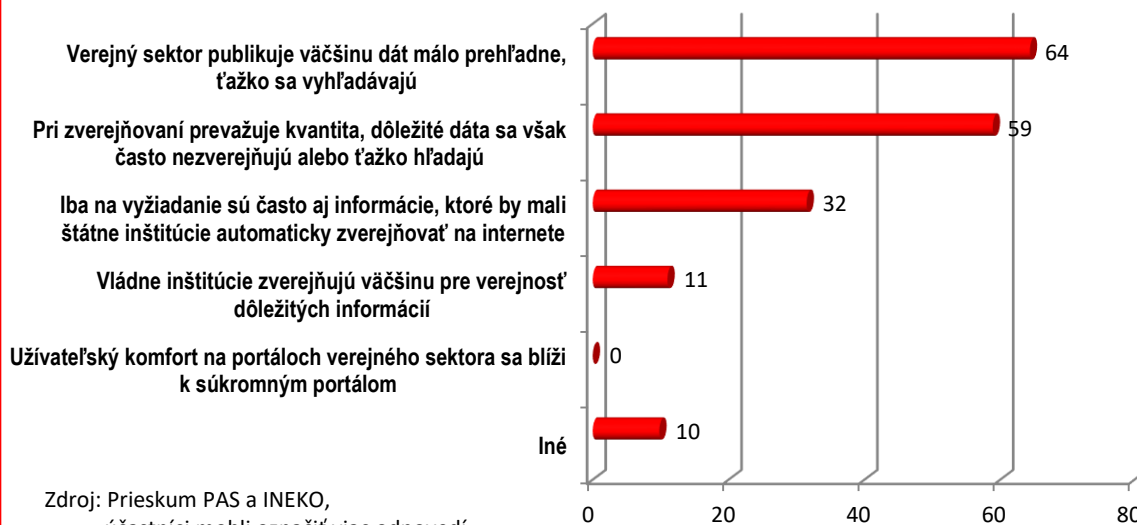
Takmer dve tretiny – 47 zo 72 účastníkov sa priklonilo k možnosti „Verejný sektor publikuje väčšinu dát málo prehľadne, ťažko sa vyhľadávajú.“. O niečo menej – 43 respondentov súhlasilo s tým, že „Pri zverejňovaní prevažuje kvantita, dôležité dáta sa však často nezverejňujú alebo ťažko hľadajú.“

Zaznel teda silný hlas podnikateľov, ktorí síce vedia o zverejňovaní množstva údajov z verejných registrov, lenže ich formát, spôsob zverejnenia a kompatibilita s bežne používanými databázovými produktmi sú pre nich málo užívateľsky priateľské. Na základe uvedených odpovedí možno predpokladať rozšírený dojem medzi podnikateľmi, že množstvo verejných dát sa zverejňuje iba formálne, aby sa naplnila litera zákona, pričom verejným inštitúciám uniká skutočný zmysel zverejňovania – prehľadnosť, praktický prínos pre užívateľov i zúčtovateľnosť ich práce.

Druhý výrok hovorí, že práve kľúčové dáta, ktoré sú pre verejnosť najzaujímavejšie a pre inštitúcie najcitlivejšie, sa často nezverejňujú alebo skrývajú v zložitom systéme štátnych databáz tak, aby ich nebolo ľahké nájsť. To, že sa k nemu priklonila viac ako polovica účastníkov prieskumu prezrádza, že si to podnikatelia uvedomujú a prekáža im to.

Pri rozhovoroch s podnikateľmi sa stretávame s názorom, že pravdepodobne nejde o nedopatrenie. Skôr je tu podozrenie, že ide o sofistikované umelé vytváranie bariér, ktoré má slúžiť na odradenie občanov od verejnej kontroly inštitúcií.

Ktoré z nasledovných výrokov vystihujú stav otvorenosti informácií verejného sektora? (%)

Výrazne menej – ale stále takmer tretina účastníkov sa stotožnila s výrokom „Iba na vyžiadanie sú často aj informácie, ktoré by mali štátne inštitúcie automaticky zverejňovať na internete“. Pravdepodobne to súvisí s pomerne malým záujmom podnikateľov o získavanie informácií pomocou infožiadostí.

S do veľkej miery pochvalným výrokom „Vládne inštitúcie zverejňujú väčšinu pre verejnosť dôležitých informácií“ sa dokázala stotožniť iba desatina účastníkov a k hodnoteniu „Užívateľský komfort na portáloch verejného sektora sa blíži k súkromným portálom“ sa neprihlásil vôbec nikto. Svedčí to o výraznom zaostávaní verejných portálov za súkromnými produktmi ako napríklad finstat.sk alebo foaf.sk, ktoré sú zvyčajne bezplatné, alebo len čiastočne platené pri pokročilejších verziách.

Aj vo vlastných komentároch podnikatelia spomínali, že im chýba jedno miesto, centrálny portál, kde by sa všetky verejne prístupné informácie združovali, dalo sa v nich vyhľadávať a triediť ich. Takúto úlohu by mal spĺňať práve portál slovensko.sk., ktorý o sebe vyhlasuje, že „zabezpečuje centrálny a jednotný prístup k informačným zdrojom a službám verejnej správy“.

Za čo vd'áčíme infozákonu

Zákon o prístupe k informáciám, ktorý upravuje dostupnosť verejných dát je v platnosti od roku 2000 a prešiel viacerými zmenami a rozšíreniami. Podľa neho štát, obce a nimi založené organizácie majú zverejňovať stanovené údaje o svojom fungovaní automaticky na internete a mnoho ďalších na vyžiadanie, teda na základe infožiadosti.

Podnikateľov sme sa preto pýtali, aký je jeho reálny prínos. Mohli si vybrať aj viacero zo šiestich výrokov a prípadne pridať vlastný komentár.

Až 49 zo 72 účastníkov, teda vyše dve tretiny súhlasilo, že „zlepšuje transparentnosť fungovania štátu“. Takmer polovica opýtaných skonštatovala, že „pomáha firmám získavať informácie dôležité pre podnikanie“.

Necelých 30 % súhlasí s tým, že infozákon „obmedzuje korupciu a klientelizmus“ a takmer štvrtina, že „zlepšuje podnikateľské prostredie“. Iba 12,5 % je presvedčených, že „zabraňuje podvodom“ a len štyria zo 73 účastníkov súhlasili, že „zlepšuje stav prokuratúry a súdnictva“.

Ktoré z výrokov vystihujú reálny prínos infozákona? (%)

Zdroj: Prieskum PAS, účastníci mohli označiť viac odpovedí

Infozákon ako dôležitá súčasť demokracie zjavne nepriamo zlepšuje podnikateľské prostredie tlakom na zlepšovanie konkurencie pri verejných obstarávaníach, znižovanie byrokracie, klientelizmu a korupcie, či efektívne fungovanie štátu. Odhaľovanie neehospodárneho nakladania so štátnym majetkom, či klientelistických prepojení politikov a štátnych manažérov totiž pôsobí preventívne voči vzniku takýchto prípadov v budúcnosti.

To, že iba menšia časť podnikateľov vidí jeho prínos v potláčaní korupcie a zabraňovaní podvodom, pravdepodobne súvisí s tým, že informácie, ktoré sú podľa nich dôležité, sa nezverejňujú alebo skrývajú. Ďalší dôvod môže byť, že inštitúcie a politici nereagujú na odhalené kauzy, ignorujú ich alebo ospravedlňujú.

Potvrdili to najmä spontánne vlastné komentáre účastníkov prieskumu, kde sa objavili vyjadrenia ako:

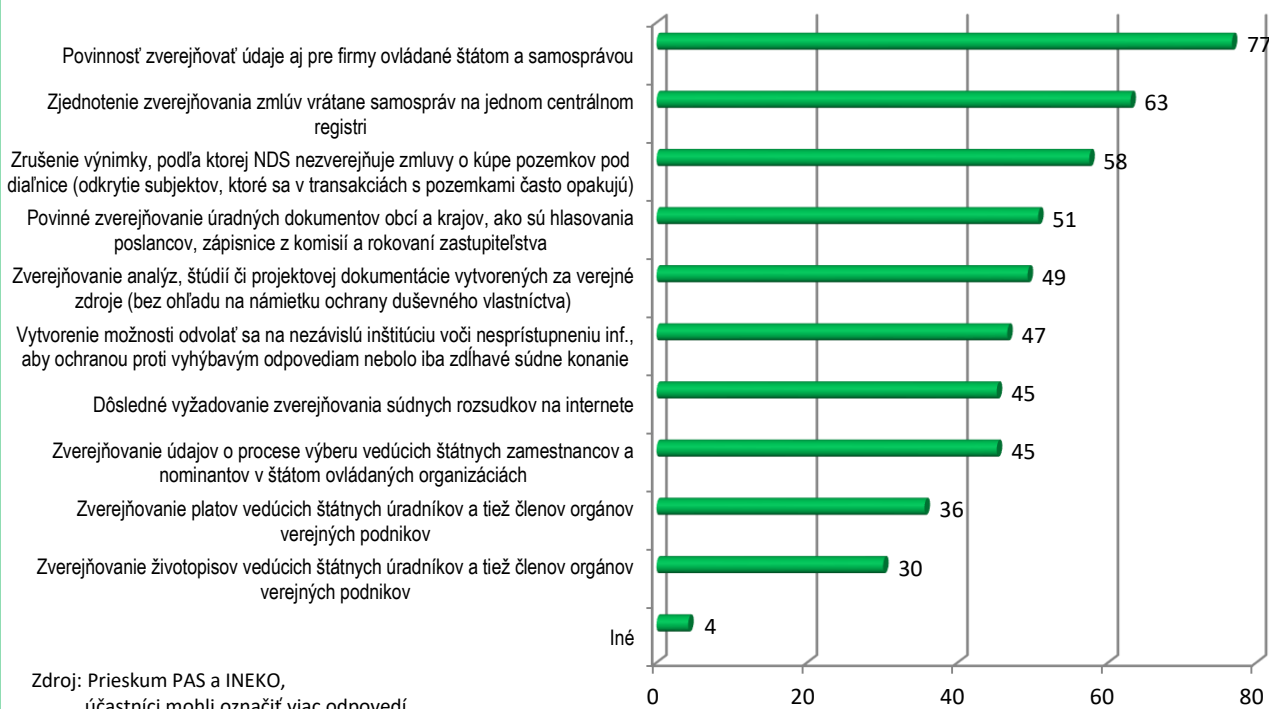
- „Infozákon nerieši nič bez fungujúcich inštitúcií ako je polícia, prokuratúra súdy. Načo je informácia, že prístroj bol o milión predražený, keď sa nikomu nič nestane.“
- „Samotné informácie neriešia nič, pokiaľ nie sú využité v praxi, načo mi je informácia, že niekto kradne, keď štát zlodejov chráni.“

Ako zlepšiť infozákon?

V otázke číslo 5 sme sa podnikateľov pýtali na možné zmeny v infozákone, o ktorých sa v posledných mesiacoch na Slovensku diskutuje. S pomerne veľkým náskokom si najväčšie sympatie získala „Povinnosť zverejňovať údaje aj pre firmy ovládané štátom a samosprávou“ – označilo ju 56 zo 73 respondentov.

Ako druhú najdôležitejšiu zmenu si účastníci vybrali „Zjednotenie zverejňovania zmlúv vrátane samospráv na jednom centrálnom registri“, označili ju takmer dve tretiny respondentov. Bezmála traja z piatich podnikateľov by uvítali aj „Zrušenie výnimky, podľa ktorej Národná diaľničná spoločnosť nezverejňuje zmluvy o kúpe pozemkov pod diaľnice (odkrytie subjektov, ktoré sa v transakciách s pozemkami často opakujú).“

Ktoré z možných zmien v sprístupňovaní informácií podľa infozákona pokladáte za užitočné? (%)

Približne polovicu hlasov účastníkov si vyslúžili aj tieto zmeny:

- „Povinné zverejňovanie úradných dokumentov obcí a krajov, ako sú hlasovania poslancov, zápisnice z komisií a rokovaní zastupiteľstva.“
- „Zverejňovanie analýz, štúdií či projektovej dokumentácie vytvorených za verejné zdroje (bez ohľadu na námietku ochrany duševného vlastníctva).“
- „Vytvorenie možnosti odvolať sa na nezávislú inštitúciu voči nesprístupneniu informácií, aby ochranou proti vyhýbavým odpovediam nebolo iba zdĺhavé súdne konanie.“
- „Dôsledné vyžadovanie zverejňovania súdnych rozsudkov na internete.“
- „Zverejňovanie údajov o procese výberu vedúcich štátnych zamestnancov a nominantov v štátom ovládaných organizáciách.“

Návrh na „Zverejňovanie plátov vedúcich štátnych úradníkov a tiež členov orgánov verejných podnikov“ označilo približne 35 % a „Zverejňovanie životopisov vedúcich štátnych úradníkov a tiež členov orgánov verejných podnikov“ 30 % účastníkov prieskumu medzi podnikateľmi.

Vo vlastných komentároch respondenti navrhli aj „zverejňovanie nárastu majetku štátnych funkcionárov pred tým, než išli do funkcie a po ich skončení“, „zverejňovanie prepojenia politikov s oligarchami“, či zásadu, že „všetko platené z verejných peňazí má byť zverejnené“.

Odpovede na túto otázku hovoria, že podnikatelia by výrazne privítali zvýšenie transparentnosti štátnych a obecných firiem, ktoré sa často zneužívajú na korupciu, klientelizmus a neefektívne mŕňanie štátnych peňazí. Štátom, verejným inštitúciami alebo regionálnou a miestnou samosprávou vytvorené firmy často musia zverejňovať iba zlomok informácií, čo vedie k ich netransparentnosti a podozreniam z tunelovania.

Do tejto skupiny sa zaraďuje aj Národná diaľničná spoločnosť, ktorá nakladá s obrovskými prostriedkami štátu na prípravu (projekty, pozemky) a výstavbu diaľnic, napriek tomu mnoho dôležitých informácií poskytuje neochotne, nezriedka sa ich sprístupňovaniu vyhýba.

Ďalším dôležitým výrokom je opakované volanie po jednom centrálnom registri, kde možno nájsť všetky verejné informácie vrátane samosprávnych krajov, miest a obcí, polície, prokuratúry, súdov a ďalších orgánov. Tento výrok bol druhý najúspešnejší (podľa miery súhlasu). Viac ako polovica zúčastnených sa však postavila aj za ďalšie návrhy na väčšiu transparentnosť a povinné zverejňovanie dokumentov, ku ktorým sa zatiaľ možno dostať iba cez infožiadosti (ako zápisnice z komisií).

Vysokú podporu podnikateľov dostal aj návrh zamedziť obchádzaniu zverejňovania dôležitých dokumentov - analýz, štúdií či projektových dokumentácií - napr. pod zámienkou ochrany duševného vlastníctva, či zabezpečiť zverejňovanie údajov o procese výberu vysokých štátnych úradníkov a nominantov v štátom ovládaných organizáciách. Menej podpory si získali návrhy na zvýšenie osobnej transparentnosti verejne činných osôb.

Tlak na transparentnejší a efektívnejší štát

Otázka číslo 6 dala účastníkom priestor prísť s vlastnými návrhmi na zlepšenie dostupnosti dát, ktoré by im pomohlo v podnikaní, a teda by zlepšovali podnikateľské prostredie na Slovensku. Relevantne sa k nej vyjadrila iba približne tretina opýtaných. Viacerí účastníci volali po zlepšení dostupnosti informácií o verejných obstarávaní, výberových konaniach a eurofondoch, ako aj zmluvách so štátom a samosprávami. Ďalšie návrhy zlepšenia:

- Dostupnosť štátnych a verejnoprávnych analýz
- Dostupnosť a lepšia prehľadnosť zmien v zákonoch, jednotné a záväzné výklady zákonov, informovanie o termínoch povinností podnikateľov
- Zverejňovať náklady, príjmy a výdavky štátnych spoločností, ich výdavky na zamestnancov

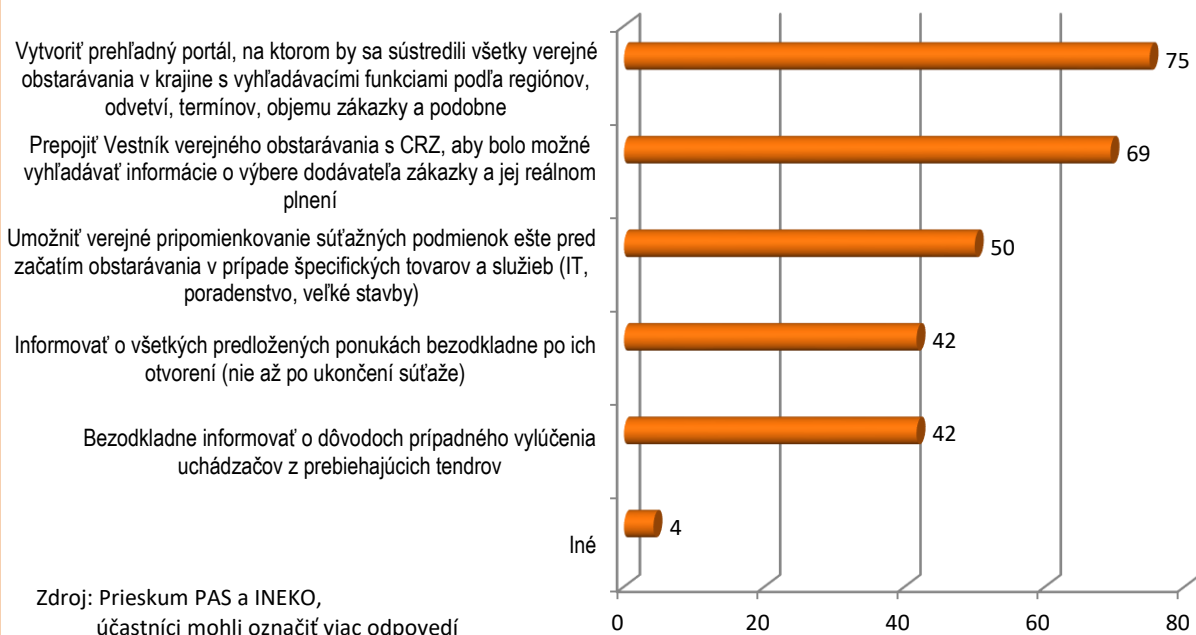
Odpovede svedčia o tom, že podnikatelia stále pokladajú informácie z verejného sektora za nedostatočné a cítia aj potrebu rozšíriť tieto možnosti. Finančné transakcie so štátom stále lákajú k utajovaniu a zakrývaniu, aj keď sa proti tomu v posledných rokoch urobili výrazné kroky, napríklad v podobe verejne prístupného Centrálného registra zmlúv a ďalších databáz.

Mnohí podnikatelia sú však presvedčení, že výberové konania a obstarávanie sú niekedy iba zásterkou vopred dohodnutých kontraktov, ktoré sa zabezpečujú špecifikáciou súťažných podmienok, často našitých na potreby vybratého uchádzača. Pokladajú teda zvýšenie transparentnosti za dôležitý predpoklad zníženia miery korupcie a klientelizmu vo verejnej správe, ako aj zefektívnenie ich fungovania.

Jedno miesto, kde je všetko

V otázke číslo 7 sme účastníkom prieskumu dali niekoľko možností, čo by sa dalo zlepšiť v informovanosti o verejných zákazkách, mohli však dať aj vlastné návrhy. S veľkým náskokom si najväčšiu podporu získali dva návrhy. Tri štvrtiny účastníkov súhlasilo, že by pomohlo „Vytvoriť prehľadný portál, na ktorom by sa sústredili všetky verejné obstarávania v krajine s vyhľadávacími funkciami podľa regiónov, odvetví, termínov, objemu zákazky a podobne“. Len o niečo menej, takmer 70 % účastníkov zvolilo možnosť „Prepojiť Vestník verejného obstarávania s Centrálnym registrom zmlúv, aby bolo možné vyhľadať informácie o výbere dodávateľa zákazky a jej reálnom plnení.“

Čo by sa dalo zlepšiť v informovanosti o verejných zákazkách? (%)

Podnikatelia sa teda aj v tomto prípade vyslovili za sprehľadnenie a zosieťovanie verejných informácií o verejnom obstarávaní, objednávkach a zmluvách verejných inštitúcií, ako aj faktúrach, ktoré by umožnili zisťovať informácie o reálnom plnení zákazky. Potreba poskytnúť informácie v užívateľsky priateľskej forme a kompatibilnom formáte do veľkej miery súvisí s ťažkou orientáciou v obrovskom objeme dát o používaní peňazí štátu, verejných inštitúcií, ako aj samosprávy. Prepojenie Vestníka verejného obstarávania s Centrálnym registrom zmlúv by uľahčilo vysledovateľnosť histórie jednotlivých štátnych zákaziek, ich poskytovateľov a vytvorenie prehľadnej mapy obchodných vzťahov medzi verejným a súkromným sektorom.

Témy verejných obstarávaní sa dotýkajú aj ďalšie možnosti – najmä v poradí tretia, ktorú podporila presne polovica účastníkov prieskumu – „Umožniť verejné pripomienkovanie súťažných podmienok ešte pred začatím obstarávania v prípade špecifických tovarov a služieb (IT, poradenstvo, veľké stavby)“. Ide o proces, ktorým by sa mohlo predísť našitiu verejných súťaží na vopred vybraného uchádzača, čím by sa rozšíril priestor pre účasť viacerých záujemcov v tendroch. Zároveň by to pomohlo vopred „vychytať“ a odstrániť nejasnosti či chyby v súťažných podkladoch, ktoré sa nateraz objavujú až po vyhlásení súťaže a spôsobujú časté námietky uchádzačov, predlžovanie či dokonca rušenie tendrov.

Na štvrtom mieste sa umiestnili zhodne možnosti „Bezodkladne informovať o dôvodoch prípadného vylúčenia uchádzačov z prebiehajúcich tendrov“ a „Informovať o všetkých predložených ponukách bezodkladne po ich otvorení (nie až po ukončení súťaže)“ s vyše 40 % súhlasu. V týchto prípadoch by sa posilnila ochrana voči vylučovaniu „nepohodlných“ účastníkov verejných súťaží, i priestor na manipulácie či zákulisné dohody v čase medzi otvorením ponúk a ukončením súťaže.

Medzi vlastnými komentármi podnikateľov sa vyskytla aj požiadavka „neustupovať požiadavkám miest a obcí v systéme Elektronického kontrakčného systému (EKS) a posúvať stále hranice, pod ktoré nemusia použiť EKS“. Nedávne výrazné zvýšenie limitov v prípade nákupu tovarov aj stavebných prác v zákone o verejnom obstarávaní sa stretlo s kritikou viacerých podnikateľov. Tí argumentujú stále väčším priestorom pre starostov nakupovať priamym zadaním bez verejnej súťaže, a tak netransparentne rozhodovať o dodávateľoch tovarov a služieb, ktoré sú platené z obecného rozpočtu.